

Mijn eerste baan Jan Jaap van der Wal

De eerste baan maakt vaak diepe indruk en legt de basis voor later. **Cabaretier Jan Jaap van der Wal** (32) begon bij Comedytrain, een gezelschap van stand-upcomedians in theater Toomler. Deze week was de eerste theatervoorstelling van zijn nieuwe soloprogramma Live.

‘Grappen over maandverband en mijn hazenlip’

“Ik was naar Amsterdam gekomen om kunstgeschiedenis te studeren. Tijdens de introductieweek van mijn studie zag ik Comedytrain spelen. ‘Hé, dat zou wel eens iets voor mij kunnen zijn’, dacht ik meteen. Ik had geen auditie willen doen bij de kleinkunstacademie: ik was heel jong, ik kon niet zingen, en ik was niet teatraal. Daar zou ik weinig kans maken. Comedytrain leek me een goed alternatief.

Een week later had ik mijn eerste optreden in Toomler. Ik had me opgegeven voor het open podium, daarna mocht ik auditie komen doen. Ik werd aangenomen. Ik was zeventien jaar, de allerjongste ooit. Opeens waren die grote cabaretiers die ik in mijn middelbare schooltijd altijd in theaters had bezocht, mijn collega’s. En ze namen me nog serieus ook! Ik trad ongeveer twee keer per week op. Iedereen werd achteraf geëvalueerd, sommige optredens werden finaal afgebrand. Ik was de benjamin, ik werd meestal niet al te hard aangepakt.

Toch waren ze ook voor mij soms streng. Dat was vooral nodig wanneer ik op het podium stond alsof het me niet zo veel interesseerde. Ik had bijvoorbeeld zelf aangeboden om kerstavond op te treden. Voor het optreden ging ik naar een etentje bij een vriend. Met wijn erbij enz. Ik was totaal niet in de stemming voor een optreden. Snel fietste ik naar Toomler. Theo Maassen en Hans Teeuwen moesten die avond ook optreden. ‘Dit kun je echt niet maken’, zeiden zij toen ik het podium weer af kwam. Mijn optreden was inderdaad heel slecht gegaan. Er zat geen ziel in, dan werkt het niet. Het publiek snapt dan niet waar je mee bezig bent. Voor mij was het misschien de twintigste keer dat ik het verhaal vertelde, het publiek hoorde het voor het eerst. Zo moet je het ook brengen. Ik leerde dat je nooit, nooit op halve kracht mag spelen. Als je er met je gedachten niet helemaal bij bent op het podium, merkt het publiek dat. Ik heb dat jaar een heel vervelende kerst gehad.

Over het algemeen ging het heel goed. Na een half jaar stopte ik met mijn studie. Ik had genoeg bevestiging gekregen dat mijn toekomst in het cabaret lag, en ik kon er inmiddels ook van rondkomen. Behalve met de optredens in Toomler verdiende ik geld met grapjes schrijven voor het televisie-programma ‘Dit was het Nieuws’. Bij Comedytrain bestond mijn optreden uit grappen over voetbal, mijn hazenlip, prinses Diana – die was toen net overleden – en maandverband. Futliteiten, vooral. Een boodschap? Nee joh, ik was zeventien! Pas jaren later ontdekte ik dat het allemaal draait om de vraag: ‘waarom sta je daar?’. Als je dat weet, kun je iedere grap maken die je wilt, want dan is alles terug te leiden naar die basisgedachte. Daar was toen nog geen sprake van. Ik was voornamelijk bezig zo veel mogelijk op te treden en verkering te krijgen met het meisje dat ik leuk vond.”

Catrien Spijkerman

‘Ik was voornamelijk bezig zo veel mogelijk op te treden en verkering te krijgen met het meisje dat ik leuk vond’

Mooi werk dj voor ouderen

Suna swingt met senioren

Het is mooi werk dat ze doen, dus gaan ze er helemaal voor. De mensen in deze maandelijks interviewserie vertellen over hun passie en gedrevenheid bij het werk dat ze doen. Vandaag: dj Suna draait in bejaardenhuizen.

Arlette Dwarakasing

‘Wat ik wil, is een explosie’, zegt Suna Duijf. Ze heeft zojuist haar draaitafel en platenboxen uitgesteld in een hoek van het restaurant van verzorgingshuis Hoppeteyn in Rotterdam. Het is lunchtijd. Bewoners op leeftijd gebruiken hun maaltijd in alle rust, hun bezoekers prikken een vorkje mee.

“Als ik sta te draaien”, vervolgt Duijf, een bedachtzaam spreker, strak in het uit de jaren veertig daterende bruine wollen pak, sjieke hoed op, roze anjer in het revers gestoken, “wil ik niet per se muziek overbrengen. Ik wil mijn publiek zo raken dat ze los gaan... dat er een explosie komt.” De bedachtzame toon wordt een overtuigende, als ze de gefronste wenkbrauw tegenover haar ziet. Hefdig knikkend en lachend zegt ze: “En die komt er. Ja, ook hier bij de ouders. Want ik weet wat ik moet draaien om ze in beweging te krijgen.”

Een paar uur later staat dj Suna in het tot ‘danspaleis’ omgetoverde restaurant achter haar draaitafel met de armen omhoog mee te deinen op ‘Daar bij die molen’. De effen gordijnen van het restaurant zijn gesloten. Er hangen slingers tegenaan met kleurige vlaggetjes. Op de grote ronde eettafels – opzij geschoven om plaats te maken voor de volle dansvloer – liggen feestelijk glimmende rode kleedjes. Tussen de koffiekopjes en glazen vruchtensap ook hier en advocaatjes met slagroom. Bij het refrein draait Duijf het geluid even uit en zingen de ouderen uit volle borst mee: “...die mooie molen”.

Mannen en vrouwen op de dansvloer, een rolstoel wordt tussen hen door gezigzagd door een vijftienjarige. Zij is een van de zes havoscholieren die Duijf assisteren in deze ‘disco voor ouderen’. Een klasgenootje praat en lacht met de senioren die ze achter elkaar ten dans vraagt. Voor de scholieren is deze middag onderdeel van hun maatschappelijke stage.

“Eigenlijk draait bij mij alles om het maken van contact”, vertelt Duijf. “Tussen mij en mijn publiek, maar ook tussen groepen mensen. Met twee medewerkers organiseer ik de middagen in de bejaardenhuizen, maar er zijn extra handjes nodig om de boel aan te zwengelen op de dansvloer. Ik zag hier buiten zoveel jongeren langslipen die niet weten wat hier binnen gebeurt. Nu werken we sinds kort samen met scholen in de buurt. Het is nog even balanceren... je ziet sommige jongeren nog zoeken, soms durven ze niet op een oudere af te stappen, soms stuiten ze door de zaal. Maar er zit ook veel ontroering in de contacten die ontstaan.”

Hoe wordt een film- en televisiewe-

tenschapper een dj voor senioren? “Ik heb lang gedacht dat ik films zou gaan maken. Totdat ik, tegen het eind van mijn studie, samen met een kok spontaan op de Parade belandde met het door ons bedachte Mobiel Eetspektakel. In een dubbeldekkerbus met keuken reden we bezoekers naar voorstellingen op locatie. Hij zorgde voor het eten en ik zorgde voor een verhaal en acteurs. Daar ontdekte ik hoe interessant de interactie met het publiek is. Dat mis ik met film. Je kunt een mooie, spannende film maken, maar het publiek blijft voor jou onbekend. Het enige dat je weet, is dat het achterover in een bioscoopstoel zit. Ik merkte op de Parade dat het spannende gedeelte van een productie juist de interactie met de makers is. De reactie van de toeschouwers greep me.”

Belevingscommunicatie, noemt ze het. “Je bedenkt een setting, maar wilt nog niet alles in. Het publiek wordt onderdeel van het verhaal. Je prikkelt mensen tot iets, maar weet zelf dus ook niet wat er zal gebeuren. Die spontaniteit en de contacten die er ontstaan vind ik interessant. Toen begon de grote zoektocht: dit gevoel wil ik vasthouden, maar hoe?”

Een evenementenbureau vroeg haar een afdeling belevingscommu-

‘Nooit gedacht dat ik van het Hollandse levenslied zou gaan houden’

nicatie op te zetten. Ze ging er met enthousiasme aan de slag, maar de flexibiliteit en spontaniteit die ze als freelancer volop benutte, paste niet binnen de lijntjes van het bedrijf. “Omdat ik veel met muziek zat te klooiën, vroeg iemand me eens als dj voor een feestje. Ik ben uiteindelijk

gaan draaien in de Amsterdamse uitgaanswereld.”

Dj Suna was geboren en van het een kwam het ander. De moeder van een vriendin werd 75; of Duijf voor de muziek wilde zorgen op die verjaardag. Ze is eerst met die moeder gaan praten. Van welke muziek hield zij, waar luisterde ze vroeger naar, waar danste ze op? Herinneringen kwamen boven, emoties kwamen los. Met alle informatie is Duijf muziek voor de 75-jarige gaan zoeken. Het leverde een verzameling op die bij de gasten een gevoel opriep waardoor al gauw de voetjes van de vloer kwamen.

En zo ontstond ‘Het Danspaleis’. Onder die naam organiseert Duijf de dansfeesten voor senioren in verzorgingshuizen. Voordat zij in een nieuw huis gaat draaien, gaat ze eerst bij de bewoners op bezoek, zoals ze dat bij de moeder van haar vriendin deed. “Het lijkt heel simpel, ouwe muziek draaien voor oude mensen. Maar de kracht zit ‘m in de research.” Duijf ging kamer in, kamer uit en hoorde mooie verhalen. Over uitgaansgelegenheden waar de bejaarden vroeger dansten, of over het pierement op straat. Er werd ook veel samen gezongen in gezinnen, tijdens de afwas, of bij het pinda doppen.

“Ik ben een romanticus”, vertelt Duijf, “dus ik werd gegrepen door de verhalen. Of het mijn muzieksmaak verandert? Ik word er wel door beïnvloed. De muziek die ik vanmiddag in Hoppeteyn draai... nooit gedacht dat ik daarvan zou gaan houden. Smartlappen, het Hollandse levenslied, braaf maar ook schunnig. Polonaise en klompdansen, maar ook jazz. Amerikaanse zangers en big bands kwamen in de jaren veertig en vijftig met de boot over. Oude hits van Doris Day, Louis Prima of Johnny Jordaan, ik hou van bijna alles, door de verhalen erachter. Van een man bijvoorbeeld die naar me toekomt en vraagt om een nummer waarop hij altijd met zijn vrouw danste. Zijn vrouw is overleden en hij laat me zien hoe hij haar om zijn hals met zich meedraagt. Dat ontroert mij. Die verhalen geven de muziek een bijzondere lading.”

“Mijn ideaal is dat het Danspaleis deuren opzet voor alle mensen uit de buurt. Dat ze in deze uren hier een borrel komen drinken of een dansje maken. Jong en oud. Ik zie dat veel bejaardenhuizen contact zoeken met de buurt, het Danspaleis kan daarbij een middel zijn.”

Zo wordt dj Suna ook geboekt – door wooncorporaties of lokale overheden – om in buurtprojecten contacten tussen groepen bewoners tot stand te brengen. Enthousiast vertelt Duijf over een optreden in een asielzoekerscentrum (azc). “Er woonden 42 nationaliteiten bij elkaar. Net als in de bejaardenhuizen ging ik kamertje in, kamertje uit met dezelfde vraag: wat is je favoriete muziek? Van Azerbeidjaanse gezinnen en Afghaanse moeders, tot Congolese mannen. De kinderen zijn zo bijdehand, ze weten via internet hun ei-

Een scholiere danst met een een oudere dame in het ‘danspaleis’. Op de achtergrond dj Suna. FOTO’S JÖRGEN CARIS

CV Suna Duijf

Geboren:
• 27 oktober 1970 in Hilversum

Opleiding:
• 1983 – 1990 vwo in Laren
• 1990 – 1997 film- en televisiewetenschappen, Universiteit van Amsterdam
• 1995 cursus film maken, New York Film Academy
• 2000 post-academische opleiding toegepaste creativiteit, Hallo Academie Amsterdam

Werkervaring:
• 1997 – 2003 deelnemer aan verschillende kunst- en muziekenvenementen, als bedenker, organisator en muzikaal moderator. Hobby leidt tot werk: dj Suna draait in Amsterdamse uitgaanswereld
• 2001 – 2003 in loondienst bij evenementenbureau
• 2003 – heden eigenaar SUNA belevingscommunicatie, waaronder hetdanspaleis.com

Bureau Boelens voor al uw vragen over werk

Een bedrijf wint erbij als een werknemer gelukkig is

Louise Boelens is arbeidspsycholoog en jurist. U kunt haar uw vraag over de omgang met collega’s, chefs en personeel, promotie, stress en andere kwesties rondom werk voorleggen. Eén van die vragen beantwoordt zij wekelijks op deze plek.

l.boelens@bureauboelens.nl
Maximaal 200 woorden.
Anonimiteit verzekerd.

‘Moet ik willen weten of ik een vorm van autisme heb?’

Ik (man, 53) werk in een adviesorganisatie als ict-er. Al langer heb ik het niet zo naar mijn zin. Ik heb voornamelijk uitvoerend werk gedaan en zou wel een andere functie willen, maar die is in ons bedrijf niet zo makkelijk te krijgen. Ik ben een goede planner en vooruitdenker, projectleider zou kunnen, maar communicatie met anderen is absoluut niet mijn sterke kant. Ik loop steeds tegen dezelfde dingen aan: anderen overtuigen lukt niet, een presentatie geven kan ik wel, maar vind ik heel eng. Ik vind het moeilijk om andere mensen in te schatten. Grapjes gaan vaak langs me heen. Mensen vinden mij ‘bot’ hoor ik wel eens. Mijn leidinggevende heeft al vaker gezegd dat ik flexibeler moet zijn. Laatst begon een vriendin over autisme. Het zou kunnen zijn dat ik ASS (autisme spectrum stoornis) heb, ik herken wel wat. Maar wat heb ik er aan om het te weten. En zou ik dat op mijn werk moeten vertellen? Wat vindt u?

“Sinds ik weet dat ik ASS heb, begrijp ik veel meer van mezelf op de werkvloer”, hoorde ik een mogelijke lotgenoot van u zeggen. Deze persoon noemde trouwens ongeveer dezelfde dingen als waar u last van heeft: geen leiding kunnen geven, intenties van andere mensen moeilijk inschatten, moeite met sociale contacten, slecht tegen verandering kunnen. Met aan de positieve zijde van de balans: een enorme specialist zijn, oog voor detail, heel goed structureren, en in datgene waarin hij goed is een grote bijdrage leveren aan de organisatie. Ik las ook een interview met een werknemer van Shell die binnen zijn bedrijf een platform heeft opgezet voor autisten. Zijn stelling is: volgens de cijfers heeft ongeveer 1

procent van de bevolking ASS, dan moeten er dus meer mensen zoals ik werken bij dit bedrijf. Hij is zeer blij met zijn ‘coming-out’ zoals hij dat noemt. Hij ontmoet begrip: “Ik werd altijd aangesproken op mijn zwakke kanten. Nu mogen ook mijn sterke kanten er zijn.” Mensen met ASS hebben het vaak behoorlijk zwaar op het werk. Flexibiliteit en veranderen is immers het parool in veel bedrijven. Bij een reorganisatie zakken velen door het ijs. Vaak hebben zij al jarenlang op hun tenen gelopen en is dit de figurlijke druppel. U hebt er dus baat bij om te weten of u ASS heeft. U begrijpt uzelf beter, en u kunt, eventueel met begeleiding, uw leven enigszins aanpassen. Dat zal u meer rust geven en meer plezier.

Of u de (eventuele) diagnose ook op het werk zou moeten melden is een tweede. Neem de tijd. Mensen die op latere leeftijd de diagnose kregen, vertellen vaak dat ze erg moesten wennen. Allerlei aspecten van je leven komen in een ander daglicht te staan. Als het bedrijf er voor open staat (is er diversiteitsbeleid? Hoe wordt er omgegaan met medewerkers die ‘anders’ zijn?) kan het zinvol zijn. U bent niet happy met uw functie en er is creatief denken nodig om een takenpakket vast te stellen waarin u gaat floreren. Dat heeft zin! Een bedrijf wint erbij als de werknemer gelukkig is, want dat maakt hem productiever. Als u al langer werkt bij dit bedrijf en u vertrouwt de leiding, ga er dan voor. Als er een goede bedrijfsarts is zou die u kunnen steunen. Hopelijk wijst die de weg binnen het bedrijf naar een persoon (uw leidinggevende? Iemand van de personeelsafdeling?) die zich voor u gaat inzetten.

U hebt er baat bij om te weten of u ASS heeft; u begrijpt uzelf beter, het zal u rust geven en meer plezier